מתני' נטמא א)הקומץ והקריבו הציץ מרצה יצא והקריבו אין הציץ מרצה שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה על היוצא: **גמ'** א)תנו רבנן 1ונשא אהרן את עון הקדשים א] וכי איזה עון הוא נושא אם תאמר ב] עון פיגול הרי כבר נאמר לא יחשב א"ת עון נותר הרי כבר נאמר לא ירצה ג] הא אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בציבור מתקיף לה רבי זירא אימא עון יוצא ד] שהותר מכללו בבמה אמר ליה אביי אמר קרא 1לרצון להם לפני ה' עון דלפני ה' אין עון דיוצא לא מתקיף לה רבי אילעא אימא עון שמאל שהותר מכללו ביום הכפורים אמר ליה אביי אמר קרא עון עון שהיה בו ודחיתיו לאפוקי יוה"כ דהכשירו בשמאל הוא רב אשי אמר עון הקדשים ולא עון המקדישין אמר ליה רב סימא בריה דרב אידי לרב אשי ואמרי לה רב סימא בריה דרב אשי לרב אשי ואימא עון בעל מום שהותר מכללו בעופות דאמר מר ג)תמות וזכרות בבהמה ואין ב)תמות וזכרות בעופות אמר ליה עליך אמר קרא לא ירצה ה] 2כי לא לרצון יהיה לכם: תנו רבנן ג)ד)דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה במה דברים אמורים ביחיד אבל בציבור בין בשוגג בין במזיד הורצה ז)ובעובד כוכבים בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון לא

רש"י

מתני' הציץ מרצה. והמנחה כשירה והשיריים נאכלין: **גמ'** ו] **הא אינו נושא אלא עון טומאה.** הואיל ויש בה צד קל: **שהותרה מכללה בצבור.** דכתיב בתמיד (במדבר כח) במועדו אפילו בטומאה: **מכללו בבמה.** מכללו שנאסר יוצא במשכן הותר בבמות נוב וגבעון דאין שם קלעים. ויוצא דנאסר במשכן מפרש בכילד צולין (פסחים דף פב.) ז] [מקרא]ה) מדוע לא אכלתם את ח] [החטאת] במקום הקדש: **ואימא עון שמאל.** דלכתחילה בעינן ימין כדאמרינן בפרק ראשון (לעיל דף י.) כ"מ שנאמר אצבע כו': **ביום הכפורים.** נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו: **אמר קרא עון.** ונשא אהרן את עון משמע שיש בו עון לכתחילה בכל מקום ודחיתי לעון בצבור מפני כבוד צבור ביחיד הציץ מרצה: **לאפוקי שמאל.** דאין בה שום עון דהכי הוא הכשר מצותו: **רב אשי אמר.** לא תימא אמרת ציץ מרצה על עון שמאל: **דאמר קרא עון הקדשים ולא** ט] **מקדישים.** עון התלוי בכהנים שחייבין לעבוד ולקדש קומץ בימין ועבדו בשמאל אינו נושא: **לא ירצה.** בשור ושה שרוע וקלוט וגו' (ויקרא כב): **לא לרצון.** כל אשר בו מום לא תקריבו וכו' (א): והאי שוגג ומזיד מפרש לקמן י) אהייא קאי אי אזריקה אי י] אטמאה: **ובעובד כוכבים.** עובד כוכבים ששלח קרבנו ונטמא הדם דאמרינן בפרק אלו מנחות (לקמן דף עג:) איש איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו) מה ת"ל יא] (קרבנו) איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרין נדרים ונדבות כישראל:

שוגג

תוספות

קיימא שניה שניה נמי הא מיתקנא ראשונה ומשני פנים חדשות באו (ב) והשתא אימת אתא ליה אי קודם שנפסקה ראשונה אם כן כמו שטיהר מן המדרס יטהר ממגע ח) דהא שבע ליה טומאה ט) ויש לומר דכשתיקן אוזן ראשונה חל על אוזן מגע ומדרס בבת אחת ובבת אחת לא אמרינן שבע ליה טומאה כדמסקינן ומגו דחייל מגע אאוזן חייל נמי אכוליה סנדל כיון דהכל כלי א' והר"ש מפרש דלא שייך שבע ליה טומאה בטומאה הבאה מעצמו כגון ההיא דסנדל ודחישב עליו ואחר כך חתכו (ג) ומדרס מגע דת"ק דר' יוסי דבאה מעצמו שנוגע בעצמו אבל סדינים המקופלים טמא על מה שנגע י) בחבירו: **בשני** סדינים המקופלים כו'. בשניתלה למעלה (ד) מזה ויש אויר קצת ביניהם איירי דאי בזה על גב זה ממש אי כשישב הכביד עליהם שניהם בבת אחת א"כ עליון ליטמא מגע כמו תחתון ואם הכביד על העליון תחילה א"כ כ) קודם לתחתון מגע למדרס כשנגע בעליון וטומאת מדרס לא מטמא תחתון עד שיכביד עליו אבל כשיש אויר ביניהם כי אתי זב ויתיב בעליון מיד כשנוגע עליון בתחתון אתי לתחתון מדרס ומגע בבת אחת ולעליון קדם לה מדרס למגע וא"ת אמאי איצטריך לשנויי שיש חילוק בין בת אחת לזה אחר זה לימא דקא מיירי במקופלים זה על גב זה דקדם התחתון מגע למדרס ושמא קסבר דמכביד על שניהם בבת אחת ועוד א"כ מאי מודה היינו שאם נגע בהם הזב דאוקימנא מקמי מדרס וא"ת ותיקשי ליה לאביי היא גופא מאי שנא תחתון מעליון שאין אביי מחלק בבת אחת וא"כ עליון נמי ליטמא מדרס ומגע דהא קנגע בתחתון וי"ל דיודע היה אביי שיש חילוק אלא לרבא הוה מקשה משום דאית ליה שבע טומאה אפי' היכי דמהני מגעו לטמא החצי עשרון אחר דא"כ אפילו בבת אחת נמי נימא שבע ליה טומאה ולא ליחול עליה טומאת מגע אי נמי משווה בת אחת לזה אחר זה דלעיל דהוי קלה על קלה: **ונשא** אהרן את עון הקדשים כו'. פי' הקונטרס בפ"ק דפסחים (דף טז:) יב] גרסינן אם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב ואם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה ופי' דהכי איתא בפ"ב דזבחים (דף כח:) דאיסורא רבה חוץ לזמנו שהוא בכרת מקרא רבה ופרשה רבה בפרשת צו ואיסורא זוטא דחוץ למקומו דליכא כרת מקרא זוטא ופרשה זוטא בפרשת קדושים והביא ראיה דהכי איתא בת"כ ור"ת גרים איפכא בפיגול לא יחשב ובנותר לא ירצה משום דמסקינן בפ"ב דזבחים ל) ותרוייהו מקרא אריכא נפקי דכתב ביה לא ירצה ולא יחשב ומה יג] שנזכר פיגול קודם לנותר אע"ג דבמקרא כתיב ברישא חוץ לזמנו משום דלשון פיגול כתב במקרא בהדיא: **אם** עון נותר כו'. לאו נותר ממש קאמר כדאמר בזבחים מ) לאחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא מחשבת נותר דהיינו מחשב לאוכלו חוץ לזמנו: **הא** אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בציבור. וא"ת יד] תיפוק ליה דלא משכחת לה מידי דמתוקם ביה קרא אלא בטומאה ואומר ר"ת משום דכתיב לרצון להם משמע דבר שהוא לרצון במקום אחר ולהכי דחיק לאשכוחי הותר מכללו בכל הני דפריך וא"ת ונותר ופיגול היכן הותרו מכללן דאיצטריך ליה לא ירצה ולא יחשב ואומר ר"ת דפיגול הותר מכללו בבמה דלא שייך שם מחשבת חוץ למקומו ונותר כדי נסבה ואגב פיגול נקט נותר הואיל ואשכח ביה קרא אע"ג דלא צריך אי נמי הותר מכללו בראשו של מזבח דאיכא למ"ד אין לינה מועלת נ) שם ברים תמיד נשחט (פסחים דף נט.) ובפרק המזבח מקדש (זבחים דף פז:) ומיהו פלוגתא דאמוראי היא וקשיא למ"ד לינה מועלת שם טו] בראשו מהך ברייתא ונראה דנותר יש ללמדו עון עון ס) מרילוי ציץ ופיגול נמי מצי למילף הכי ועוד יש לפרש דנותר טז] הותר מכללו במנחת כהנים ומנחת כהן משיח וקומץ וכל דבר שאין לו מתירין דאין חייבין עליו משום פיגול כדתנן בזבחים בפרק בית שמאי (דף מג.) ואפי' פסולא נמי נראה דליכא כדאמרינן בסוף פ"ק דזבחים (דף יד.) מודה רבי שמעון בהולכת חטאות הפנימיות ופריך והאמר רבי יז] ע) (ישמעאל) כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול ושני מודה ר"ש לפסול מקל וחומר ומה שלא יח] לשמן הכשר בשלמים פסול בחטאת חוץ לזמנו הפסול בשלמים אינו דין שפסול בחטאת משמע דאי לאו קל וחומר הוה אמינא דאפי' פסולא ליכא א"כ במנחת כהנים ומנחת נסכים דליכא קל וחומר דלא איפסלי שלא לשמן ליכא פסול כלל אלמא אשכחן נותר דהותר מכללו לגמרי: **אימא** עון יוצא כו'.יט] מעון זרות שהותר מכללו בבמה הוה מצי לאקשויי ולשנויי כ] כגון מעון יוצא: **ואימא** עון שמאל שהותר מכללו ביוה"כ. הא דלא קאמר בהולכת אברים לכבש כדאמר בסוף פ"ק דזבחים (דף יד) פ) הרגל של ימין בשמאלו משום דאין זו עבודה המעכבת כפרה ומהאי טעמא נמי לא פריך מעון לילה שהותר לאיברים ופדרים: **עון** קדשים ולא עון המקדישים. תימה הא למ"ד טומאה דחויה היא בצבור ובעיא ציץ לרצויי דאמרינן בפ"ק דיומא (דף ז:) דמרצה על הכהנים העושים בטומאה ולעיל בהקומץ זוטא צ) פירשתי: **ואימא** עון בעל מום שהותר מכללו בעופות. וא"ת ואמאי לא פריך מעון טריפה שהותר במליקה דהא חשיב הותר מכללו בפרק קמא (לעיל דף ו.) דאמר טריפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא בעולת העוף כו' ובטריפה לא כתיב לא ירצה ולאביי דמשני עון שהיה בו ודחיתיו ניחא דלאפוקי טריפת מליקה שהוכשרה בכך אבל לרב אשי קשיא ויש לומר דאמרינן עון קדשים ולא עון חולין לאפוקי טריפות דשייך בחולין וא"ת ק) כא] עון אונן שהותר מכללו אצל כהן גדול ולרב אשי דמשני לעיל עון קדשים ולא עון מקדישין ניחא אלא לאביי קשיא ושמא כב] אית להו דהדדי וא"ת ואימא עון דמחוסר זמן כגון תוך ח' שהותר מכללו בעופות כדאמר בפ"ק דחולין (דף כג:) דבני יונה כשירין משיצהבו דם ויש לומר דכתיב ביה לא ירצה דהא כג] מיום השמיני והלאה ירצה כתיב הא קודם לא ירצה ומיהו קשה מעון אותו ואת בנו דהותר מכללו בעופות ולפי מה שפי' עון קדשים ולא עון חולין ניחא ועוד אמרינן בפ' אותו ואת בנו (שם דף פ:) דכל הפסולין שבשור ושה הרי הם בלא ירצה: **אבל** בצבור בין בשוגג בין במזיד הורצה. תימה דבהאשה רבה (יבמות דף צ.) מייתי רישא דהך ברייתא ודייק עלה והא הכא כד] דרצוי מרצי ציץ דתניא על מה הציץ מרצה כו' והשתא מסיפא גופא הוה ליה לאיתויי כדקתני בסיפא הכא דבצבור בין בשוגג בין במזיד הורצה ומשמע הוא הדין יחיד אי לא משום דביחיד קנסינן מזיד ויש לומר דאי מסיפא הוה אמינא דטעמא לא משום ציץ אלא משום דטומאה הותרה בצבור אף על גב דלשון הורצה משמע ציץ:

בשוגג

מסורת הש"ס

א) פסחים טז: יומא ז. זבחים כג., ב) לעיל ו. חולין כג. זבחים קטז. קדושין כד: תמורה יד., ג) פסחים טז: פ: יומא ז. יבמות צ. זבחים מה. גיטין נד., ד) זבחים טו: מה:, ה) [ויקרא י], ו) [סוע"ב], ז) [ויקרא כב], ח) אלא ע"כ אחר שניטלה הראשונה ויתקנה בא לו מגע מדרס הא שבע כו'. נ"ק, ט) עיין משנה למלך הלכות שאר אבות הטומאות פי"ב הלכה י' ד"ה ודע, י) בחבירו ובשניתלה למעלה מזה ויש אויר קצת ביניהם איירי כצ"ל והד"א. נ"ק, כ) קודם לתחתון מגע למדרס דמגע כשנגע. נ"ק, ל) דתרוייהו. נ"ק, מ) [דף כט.], נ) בראשו של מזבח שם. נ"ק, ס) מציץ, ע) שמעון, פ) [בפרק שני דזבחים כד:], צ) [דף טו. ד"ה והכא], ק) ואימא,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לא לרצון וכו' תקריבו כו' הס"ד ואח"כ מ"ה בשוגג כו' האי שוגג וכו' אי אנטמא הס"ד: (ב) תוס' ד"ה (בדף הקודם) כי נגע וכו' חדשות באו לכאן והשתא: (ג) בא"ד ואח"כ חותכו ומגע מדרס דת"ק דר' יוסי וכו' טמא בשביל מה שנגע בחבירו: (ד) ד"ה בשני וכו' למעלה זה מזה:

מוסף רש"י

ונשא אהרן. בציץ כתיב (זבחים כג., פסחים טז:). **את עון הקדשים.** פסול הקרבן יכשיר וירצה, ואינו מכפר על האוכלין אותו טמא, דעון הקדשים כתיב ולא עון הכהנים (פסחים טז:). **איזה עון הוא נושא.** איזה פסול הוא מכשיר (שם) איזה עון יארע בקרבן שיהא הציץ מרצה עליו שיהא כשר (יומא ז.). **אם תאמר עון פיגול הרי כבר נאמר לא יחשב.** ומוקמינן ליה לפיגול חוץ לזמנו שכן לשונו בכל הגמ' **ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא ירצה.** ומוקמינן ליה בנותר ממש, ולא יתכן הלא וכו' וכו'. ובתורת כהנים גרסינן אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה, ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב והכי פירושו אם עון פיגול והוא מחשבת חוץ למקומו שנקראת פיגול כדכתיב בקדושים תהיו ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה ומוקמינן לה בזבחים בפ"ב (דף כח:) אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו ענין לחוץ למקומו הרי כבר נאמר לא ירצה בקדושים תהיו כדפרשינן, ואם עון נותר מחשבת נותר ששחטו על מנת להותיר ולאכלו חוץ לזמנו הרי כבר נאמר לא יחשב ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי וגו' בפרשת צו את אהרן ואמרינן בזבחים ובתורת כהנים במחשב לאכול שלא בזמנו ביום השלישי הכתוב מדבר וכתיב לא יחשב לו אלמא לית ליה תקנתא (פסחים טז:). **הא אינו נושא.** כלומר הרי מצינו שאינו נושא אלא עון הטומאה ויש טעם לדבר ליתן נשיאות פסול קדשים זה על טומאה הואיל ומצינו לה היתר אחר שהותרה מכללה בצבור לכתחלה הילכך יחיד שלא הותרה אצלו יבא הציץ וירצה בדיעבד (זבחים כג:). **אלא עון טומאה.** לרצות על הדם ועל החלב שקרבו בטומאה (שמות כח לח). **שהותרה מכללה בציבור.** דנדחית מפני קרבן צבור דכתיב במועדו ואפילו בשבת ואפילו בטומאה וכיון דהיקלתה אצלה לכך היקלתה אף ביחיד שלא הותרה אצלו לכתחלה בלא ציץ ירצה הציץ עליה (פסחים טז:). **אין תמות וזכרות בעופות.** האי קרא דריש הנאמר בכל הקרבנות (ויקרא כב) איש איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם וגו' לרצונכם תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים מדלא כתיב לרצונכם תמים זכר וליסתוק, לימדך שאין מקפיד על תמות וזכרות אלא על אלו (קידושין כד:). **בבהמה** כתיב תמים זכר אבל עוף לא כתיב ביה לא תמים ולא זכר, הילכך לא פסלי בהו מומין קטנים כגון דוקין שבעין אלא מומין גדולים כגון מחוסר אבר משום הקריבהו נא לפחתך (חולין כג.). **דם שנטמא בשוגג הורצה.** דהציץ מרצה ומותר בשר באכילה (גיטין נד.). **במזיד לא הורצה.** קנסא דרבנן הוא ולא שיביא אחר דא"כ נמצאו ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה אלא לא הורצה להתיר בשר באכילה אבל בעלים נתכפרו, והכי אמר לה רבי יוסי ב"ח במס' יבמות (דף צ.) (זבחים מה.). **ובעובד כוכבים וכו' לא הורצה.** דכתיב לרצון להם ולא לעובדי כוכבים (זבחים טו:).

עין משפט נר מצוה

מט א מיי' פ"א מהל' פסוה"מ הל"ט ופ"ג מהל' מעילה הלכה ט:
נ ב מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל"ח:
נא ג מיי' פ"א מהל' פסוה"מ הלכה לד ופ"ד מהל' ביאת המקדש הל"ז:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה עַל מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְיָ: שמות כח לח
2. כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא תַקְרִיבוּ כִּי לֹא לְרָצוֹן יִהְיֶה לָכֶם: ויקרא כב כ

שיטה מקובצת

א] וכי איזה עון הוא נושא. ע"י תוס' זבחים [דף כג ע"ב ופסחים דף] טז ע"ב: ב] עון פגול הר"ג א"ת עון פגול הרי כבר נאמר לא ירצה אם עון נותר כתיב לא יחשב וה"פ הרי קראי כתיבי חד בפרשת צו את אהרן אם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי [לא ירצה המקריב אותו] לא יחשב לו פגול יהיה (המקריב אותו לא ירצה) והיינו קרא אריכא כדאיתא בזבחים [דף כח ע"א] ודרשינן במחשב לאכול ביום השלישי [הכתוב מדבר] דאי באוכל בשלישי אחר שהוכשר יחזור ויפסול [בתמיהה] וכרת כתיב ביה ואידך קרא בפרשת קדושים ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה והאי קרא זוטא מוקי לה בזבחים [שם] במחשב לאכול חוץ למקומו באם אינו ענין ומעיט ליה מכרת התם. ואם עון פגול פי' חוץ למקומו הרי כבר נאמר לא ירצה בקרא זוטא ואם עון נותר כלומר מחשבת נותר דהיינו חוץ לזמנו הרי כבר נאמר לא יחשב בקרא אריכא: ג] הא אינו נושא כו' [שהותר מכללו בציבור] דדרשינן (בזבחים) במועדו אפי' בטומאה וא"ת מאי פריך מפיגול ונותר והרי לא הותר מכללן וי"ל דאשכחן הותר מכללו בנותר כגון שלן בראשו של מזבח דתו לא שייך ביה פסול לינה ופיגול דחוץ (לזמנו) [למקומו] אע"ג דלא שייך ביה הותר מכללו מ"מ גמרינן לה עון עון מחוץ לזמנו. ועוד י"ל דהותר מכללו דפיגול ונותר הותר מכללו במנחת כהנים כו' כדתנן במס' מעילה [דף י' ע"א] דאין חייבין עליהן משום פיגול (ונותר וטמא) דגמרינן משלמים שיש להן מתירין והני לית להו מתיר אחר: ד] שהותר מכללו בבמה. ע"י תוס' זבחים דף טז ע"ב: ה] כי לא לרצון יהיה לכם. תימה אמאי לא פריך ואימא עון אונן כו' ולשנויי דרב אשי ניחא ועוד אמר מורי דמשום הכי לא פריך מאונן משום דגלי קרא דמחלל עבודה כדמוכח בזבחים בפרק שני [דף טז ע"א] וא"ת א"כ משמאל לא הוי ליה למיפרך דהא גלי ביה קרא דמחלל עבודה ושמא דפריך משמאל דנהי דבשר פסול מ"מ מרצי ליה ציץ לענין לדכפרה ביה בעלים כדאמרי' בפ"ב דזבחים [דף כו ע"ב] גבי ניתנין למעלה שנתנן למטה כו' דבשר פסול ובעלים מתכפרים. ותימה דבאונן נמי נימא הכי: ו] גמ'. מה"ד ונשא אהרן אצטריך קאי הס"ד ומה"ד הא: ז] תיבת מקרא ל"ש: ח] את החטאת: ט] ולא עון המקדישים: י] אזריקה אי אטומאה הס"ד: יא] מה ת"ל איש וכו' ותיבת קרבנו נמחק: יב] דפסחים. הכי גרסינן: יג] שנזכר פגול. גיליון וקשה להר"ם דהכי לא דריש בזבחים אלא מפיק חוץ לזמנו מביום השלישי וחוץ למקומו מפיק מפיגול יהיה ולא ירצה לדרשה אחרינא כהרצאת כשר כך הרצאת פסול ולא יחשב שלא יערב בו מחשבות אחרות. ע"כ תו"ח: יד] וא"ת למה לי האי טעמא תיפוק: טו] הותר מכללו גליון והר"ם מפרש דחוץ לזמנו דתודה וחטאת יש להם הכשר בשלמים וחוץ למקומו דחטאת הוכשר בקדשים קלים הנאכלים בכל העיר: טז] רבי. שמעון כל: יז] שלא לשמו: יח] אימא עון יוצא. תימה אמאי לא פריך מעון זר שהותר בבמה וי"ל דכי היכא דדרשינן עון דלפני השם מרצה כמו כן בעינן שיש לו ריצוי לפני השם לאפוקי עון זר דאין לו ריצוי לפני השם אלא בבמה. תו"ח: כ] ולשנויי כמו בעון הס"ד ותיבות כגון מעון נמחק: כא] וא"ת אמאי לא פריך מעון אונן: כב] אית להו דהדדי. וי"ל דשאני אונן דגלי קרא לא יחלל הא אחר שיצא חלל וקשיא להר"ם א"כ שמאל נמי גלי קרא דכל מקום שנאמר אצבע אינו אלא ימין והוי עיכוב אלא אי מאי איכא לן למימר דקרא מוקמינן בנשבר הציץ אי נמי [איכא] למימר קרבן מפסיל ובעלים מתכפרים הכי נמי נימא באונן דמרצה וקרא בנשבר הציץ או לפסול הקרבן ובעלים מתכפרים ונראה דה"ה דהוי מצי למיפרך מאונן ולתירוץ דרב אשי ניחא הכל. תו"ח: כג] לא ירצה דהא כתיב מיום: כד] והא הכא. דמדאורייתא מרצה ציץ:

לא הורצה ורמינהו א] (א)אעל מה הציץ מרצה על הדם ב] ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחיד בין בציבור אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' יוסי הא רבנן (ב)דתניא (ג)באין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד אין תרומתו תרומה ר' יוסי אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימר דשמעת ליה לר' יוסי דלא קנים דמרצה ציץ על אכילות מי שמעת ליה (ד)והתניא ר' אליעזר אומר הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר גאין הציץ מרצה על אכילות איפוך רבי אליעזר אומר אין הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר הציץ מרצה על אכילות מתקיף לה רב ששת ומי מצית אפכת לה (ה)והתניא דיכול בשר שנטמא לפני זריקת דמים יהו חייבין ג] עליהן משום טומאה ת"ל [1]כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליי' וטומאתו עליו ונכרתה (י)הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו ניתר לטהורין האין חייבין עליו משום טומאה או אינו אלא נאכל לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו נאכל לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה אוציא אני את הלן ואת היוצא שאינן נאכלין לטהורים ת"ל אשר ליי' ריבה יכול שאני מרבה את הפיגולין ואת הנותרות נותרות היינו לן אלא ד] אף הפיגולין כנותרות ת"ל מזבח השלמים מיעט ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיתה להן שעת הכושר ומוציא אני את אלו שלא היתה להן שעת הכושר וא"ת בשר שנטמא לפני זריקת דמים ואכלו לאחר זריקת דמים מפני מה חייבין עליו משום טומאה מפני שהציץ מרצה נטמא אין יוצא לא ה] מאן שמעת ליה דאמר אין (ו)זריקה מועלת ליוצא רבי אליעזר וקתני דמרצה ציץ על אכילות אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא רבי אליעזר הא רבנן אימר דשמעת ליה לר' אליעזר דמרצה ציץ על אכילות דלא קנים מי שמעת ליה אין כי היכי דשמעת ליה לר' יוסי שמעת ליה לרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימר דשמעת ליה לרבי אליעזר בתרומה דקילא בקדשים דחמירי מי שמעת ליה א"כ הא אמאן תרמייה ו] רבינא (ח)אמר (י)טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ורב שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד הורצה טומאתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ולרב שילא ז] (ט)[הא] דקתני שנטמא בין בשוגג בין במזיד ה"ק נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין במזיד

ת"ש

(י)שוגג. ח] קסבר(ז) אין קרבנות מקבלין טומאה. אונס שנטמא בעל כרחו. אבל מזיד ורצון חדא מילתא היא אלא איידי דתנא אונס תנא רצון: **לא הורצה.** דכתיב והיה על מצחו תמיד לרצון להם (שמות כח) ולא לעובדי כוכבים: **ורמינהו כו'.** אלמא ציץ מרצה אמזיד ביחיד: **בשוגג תרומתו תרומה.** דאמרינן בכמה דוכתי (ב"מ דף נו.) ולא תשאו עליו חטא (א) ל) אם אינו קדוש נשיאות חטא למה מכאן לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה: **במזיד אין תרומתו תרומה.** דרבנן קנסוהו משום דהזיד ופליגי בה אמוראי ביבמות בפרק האשה(מ) איכא למ"ד אין תרומתו תרומה ט] לתקן את השירים אבל תרומה הוי: י] **דמרצה ציץ על אכילות מי שמעת ליה.** דמוקמת להך ברייתא בתרייתא (ב) אליביה (נ)דקתני בה הציץ מרצה על אכילת טומאת בשר דהיינו אכילות. להכי נקט אכילות דאעולין כ"ע מודו דציץ מרצה דקתני בת"כ(ס) ונרצה לו לכפר עליו(ע) בדם דכתיב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר אין לי אלא דם טהור טמא מנין ת"ל (שמות כח) ונשא אהרן וגו' והוא בדם קיימי דכתיב (שם) לרצון להם יא] והכא כתיב ונרצה מה הכא דם אף התם דם ואין לי אלא דם מנין לרבות כל העולים ת"ל לכל מתנות קדשיהם וגו' (שם): **יכול בשר שנטמא לפני זריקת דמים.** ואכלו לפני זריקה בטומאת הגוף יהו חייבין עליו כרת. ובתורת כהנים(פ) מצאתי לשון יב] נקיה יכול יהו חייבין משום טומאת הגוף לפני זריקה ובבשר טהור קיימי: **ושאינו ניתר לטהורין.** כגון אם אכל אפילו בשר טהור יג] בטומאת הגוף קודם זריקת דם עדיין לא היתה ניתרת לטהורים דזריקה היא המתרת: **או אינו אלא.** הכי דרשינן שאינו נאכל לטהורין אין חייבין יד] משום טומאת הגוף אף שניתר לטהורין: **ואוציא את הלן ואת היוצא.** לאחר זריקה שאע"פ שניתר בזריקה הואיל ועכשיו אירע בו פסול לא יהו חייבין עליו האוכלו בטומאה: **היינו לן.** (צ)ואמרת לעיל דחייבין עליו משום טומאת מזבח ולא כל הזבחים: **אחר שריבה הכתוב ומיעט.** כלומר הואיל ומצינו ריבוי ומיעוט: **אמרת מרבה אני לן ויוצא שהיתה להן שעת הכושר.** טו] שהרי היתה זריקתו כשירה: **וא"ת בשר שנטמא לפני זריקה ואכלו בטומאת הגוף לאחר זריקה מפני מה חייבין עליו.** הא לא היתה לו שעת הכושר טז] ואנן פיגול הוא דמעטינן דאין חייבין אבל נטמא אפילו קודם זריקה ואחר זריקה אכלו חייב: **שהציץ מרצה.** למיהוי זריקה מעלייתא וניתר לטהורים קרינא ביה ואע"פ שלא נאכל (ג): **נטמא.** לפני זריקה הוא דחייב עליו האוכלו לאחר זריקה בטומאת הגוף יז]: **יוצא לא.** משום דלא הויא זריקה מעלייתא דאין הציץ מרצה על היוצא דלא היתה לו שעת הכושר: **מאן שמעת ליה דאמר אין זריקה מועלת** יח] **ביוצא.** למיהוי קרבן כשר רבי אליעזר היא בפ"ק דמעילה (דף ו:) דקתני בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים ר' אליעזר אומר מועלין בו ואפי' לאחר זריקה משום דאין זריקה מועלת לו להוציאו מידי מעילה: **אלא אמר רב חסדא לא קשיא.** הנך מתניתא דלעיל הא דקתני במתניתא במזיד הורצה נמי ביחיד ר"א מדקתני דציץ מרצה על אכילות והא דתני לא הורצה רבנן: **דלא קנים.** היכא דזריק דם טמא במזיד מי שמעת ליה: **א"כ אמאן תרמייה.** להא דקתני הורצה: **טומאתו בין בשוגג.** בין שנטמא בשוגג בין שנטמא יט] במזיד הורצה(ק) אם זרקו בשוגג והא דתני לא הורצה אמזיד דזריקה קאי:

בשוגג תרומתו תרומה. שהיתה לו שעת הכושר איירי שלא ניטמא בתחילת תלישתו שאם תלשו אדם טמא ועדיין משקה טופח עליו אין תרומתו תרומה כדמוכח בפ' כל שעה (פסחים דף לג.): **במזיד** אין תרומתו תרומה. אע"ג דתורם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה כדאמרינן בהאשה רבה (יבמות דף פט:) וכדתנן במס' תרומות (פרק שני מ"ו) התם חזי קצת הכא לא חזי כלל: **דמרצה** ציץ על אכילות מי שמעת ליה. פי' בקונטרס להכי נקט אכילות דאעולין כ"ע מודו דציץ מרצה כדקתני בריש תורת כהנים ונרצה לו לכפר עליו בדם כו' ולא דק בקונטרס דבעולין נמי אשכחן פלוגתא בפרק כיצד צולין (פסחים דף עז:): **ת"ל** אשר ליי'. הכא מוקמינא ליה לרבות לן ויוצא ותימה דבסוף דם שחיטה (כריתות דף כג: ושם) דריש ליה לרבות אימורים דאיסור טומאה חייל אאיסור חלב וי"ל דשקולים הן אבל קשה אההיא דכריתות ר) בסוף פ' ב' דמעילה (דף י:) דריש אימורים מאשר יקרב אל הקדשים לדבר שאין לו מתירין משיקדש בכלי וי"ל דהתם לא מיירי אלא בעולה ושאר קדשים אבל שלמים לא הייתי מרבה כיון דיצאו מן הכלל. מ"ר: **ורב** שילא אמר כו'. וא"ת מאי דוחקייהו דרבינא ורב שילא לשנויי כלל הא מוכח בהדיא בהאשה רבה (יבמות דף ל. ושם) דחדא מדאורייתא וחדא מדרבנן מדקאמר והא הכא דמדאורייתא ארצויי מרצה דתנן על מה הציץ מרצה כו' וי"ל דלעולם משמע ליה נמי ביבמות דאפילו מדרבנן נמי קתני על מה הציץ מרצה כו' למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אזריקה או אטומאה אלא דפשיטא ליה דמדאורייתא אין חילוק בין טומאה לזריקה והכי פירושו והא מדאורייתא ארצויי מרצה בכל ענין בין מטומאה בין מזריקה. מ"ר: **זריקתו** בין בשוגג בין במזיד הורצה. אע"פ שצריך לדחוק הלשון אליביה ניחא ליה לשנויי הכי ולא כרבינא כדאמר בפרק הנזקין (גיטין דף נד.) גברא לכפורי קא בעי ואנן ניקום וניקנסיה:

אשכחן

נב א מיי' פ"ה מהל' פסולי מ"ק הל' יו ופ"ד מהל' ביאת מקדש הלכה ז:
נג ב מיי' פ"ה מהל' תרומות הל"ז [ח]:
נד ג מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הל"ט:
ד [מיי' פי"ח מהלכות פסולי מ"ק הל' יב]:
נה ה מיי' שם הלכה ט"ז:
ו [מיי' פ"ד מהל' קרבן פסח הל' ב]:

מוסף רש"י

על מה הציץ מרצה. דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים שילוי לבעלים (יומא ז.). על החלב. בין שנטמא הדם בין שנטמא הבשר ובין שנטמא החלב הציץ מרצה, ולא איתא בשר טמא נאכל דאין לך מטהר ודוחה לא תעשה דהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, אלא לר' יהושע דאליעזר דאמר בכילד צולין (פסחים עז.) אם אין בשר אין דם [illegible] אבל נטמא בשר קודם זריקת דם הציץ מרצה עליו להתיר דם לזריקה (פסחים טז:). בין בשוגג בין במזיד. [illegible] (שם). בין ביחיד. בקרבן יחיד, מזיד ורצון אחד הוא [illegible] (שם). בין בציבור. [illegible] (יומא ז.). אין תורמין מן הטמא על הטהור. לכתחלה שמפסיד את הכהן (פסחים לג. וכעי"ז יבמות פט.). בשוגג. שלא ידע שנטמא (פסחים לג.). הציץ מרצה על אכילות. [illegible] (לעיל טו.). אין הציץ מרצה על אכילות. [illegible] (פסחים עז.). אין זריקה מועלת ליוצא. זריקה אינה מועלת להוציאה מידי מעילה (מעילה ו:).

א) פסחים טז: וע"ש וש"נ, ב) [פלוגתא דר"י ליתא במשנה דתרומות ולכך שפיר גרסינן דתניא], ג) תרומות פ"ב משנה ב יבמות פט. פסחים לג., ד) [לקמן צ"ע] פסחים עז., ה) פסחים טו:, ו) [פסחים לה:], ז) [זבחים ל"ג], ח) פסחים ס:, ט) [ע"פ] אלו קתני. ל"ק, י) שייך לעיל, כ) [נ"ל כסבור], ל) [במדבר יח], מ) [דף פט.], נ) ר"ל דקתני הציץ מרצה על טומאת בשר. ל"ק, ס) [ויקרא פרק ד], ע) [ויקרא א], פ) [גו פרשה ט], צ) ואמרינן כו' טומאה הס"ד, ק) ל"ק, ק) במזיד הורצה הס"ד ואח"כ מה"ד וזריקתו בשוגג בין כו', ר) דכפוף. ל"ק.

תורה אור השלם

1. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיי' וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז יט-כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בשוגג וכו' ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו אם אינו: (ב) ד"ה דמרצה וכו' אליבא דר' יוסי דקתני בה: (ג) ד"ה שהציץ מרצה וכו' שלא נאכל הס"ד ואח"כ מ"ה נטמא אין נטמא לפני:

גליון הש"ס

גמ' לטהורין חייבין. ע' זבחים דף מו ע"ב תוס' ד"ה אחד לכלל: שם מזבח השלמים מיעט. ע' לקמן דף מו ע"א תוס' ד"ה משמעות:

רבינו גרשום

רבינא אמר לא איצטריך לאוקמי להני מתנייתא כתנאי דטומאתו דקתני בברייתא קמא היינו בין בשוגג בין במזיד דהכי משמע (תנו רבנן) [לישנא] דם שניטמא משמע דניטמא בין בשוגג בין במזיד וזרקו בשוגג. דעביד זריקה בשוגג הורצה. במזיד אי עביד זריקה במזיד לא הורצה דקנסינן ליה והיינו בין זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה והילכך לא קשיין הני מתנייתא אהדדי דהכי נמי תניא אידך דקתני על מה הציץ מרצה על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד כלומר דטומאה הוי בין בשוגג בין במזיד ולעולם נמי אמרינן שניטמא היינו בין ניטמא בשוגג בין ניטמא במזיד: וזריקה בין בשוגג בין במזיד דברייתא קמא אתוקמא כד הוה זריקה בשוגג. אדעתין מעיקרא דהכי קאמר ת"ר דם שניטמא וזרקו בשוגג דהאי בשוגג אניטמא קאי. והכי קאמר דם שניטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין שזרקו במזיד הורצה הואיל דאיטמא בשוגג אבל דאיטמא במזיד לא הורצה ואף מזיד זרקו בשוגג והיינו דאמר רב שילא זריקה בין בשוגג וכו'. ולרב שילא הא דקתני אידך ברייתא שנטמא בין בשוגג בין במזיד דאלמא בשוגג ומזיד בתר טומאה אזיל ותיובתא אאידך ברייתא דתני לא הורצה. הכי קאמר דהכי תני לה להא ברייתא דעל מה הציץ מרצה כו' דהכי קאמר ברייתא קמא דאזריקה קאי בין בשוגג בין במזיד:

שיטה מקובצת

א] על מה הציץ מרצה. אלמא מהני ריצוי ציץ דאע"ג דנטמא אי זריק ליה כשר: ב] ועל הבשר. וא"ת למאי מהני ליה ריצוי ציץ לאוכלה טמאה אי אפשר דהא כתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל וי"ל דלר"א דאמר אם אין בשר אין דם הוה ניחא דמהני ליה ריצוי ציץ לאשוויי בשר כמאן דאיתיה ליה כמאן דליתיה ואפי' לר"א דאמר יש דם אע"פ שאין בשר אפ"ה מהני ליה ריצוי ציץ א) לאקבועי בפיגול [ולהוציאו] מידי מעילה. שנטמא בין בתוס' יבמות דף צ ע"א: ג] חייבין עליו. ד] אף הפיגולין כנותרות. וא"ת והלא פיגול אין ניתר לטהורים וי"ל כיון דאין פיגול נקבע עד שיקרבו ב) כל מתיריו ובאים בכת אחת אכילה ופיגול הוי שפיר ניתר לטהורין. תו"ח: ה] מאן שמעת ליה. [illegible]

א) וכן אמרינן בפסחים דף ע"ח ע"ש. ב) נ"ל שקרבו. ג) נראה דט"ס וצ"ל והכא כתיב ונרצה לו לכפר מה הכא כו'. ד) נראה דצ"ל זריקתו כו' וטומאתו היה בין בשוגג ובין במזיד הורצה אם זרקו.

ת"ש דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה הכי קאמר דם שנטמא וזרקו א] בין בשוגג בין במזיד נטמא בשוגג הורצה במזיד לא הורצה: **מתני'** א)נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר א כשירה וכמדת רבי יהושע פסולה: **גמ'** אמר רב והוא ב שנטמאו כל שיריה אבל מקצת שיריה לא קא סלקא ב] דעתך נטמא אין אבוד ושרוף לא מאי קסבר אי קסבר שיורא מילתא היא אפילו אבוד ושרוף נמי אי קסבר שיורא לאו מילתא היא ג] ונטמא מאי טעמא דמרצה ציץ אי הכי כל שיריה נמי לעולם קסבר שיורא מילתא היא ונטמא ג והוא הדין לאבוד ושרוף והאי דקאמר נטמא רישייהו נקט ג)כדתני' רבי יהושע אומר ד כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם כחצי זית בשר וכחצי זית חלב אינו זורק את הדם ה ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל ובמנחה אפי' כולה קיימת לא יזרוק מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים ד] ס"ד הואיל ובהדי זבח קא אתיא כגופיה דזיבחא דמיא קמ"ל מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל ומטו בה משום רבי יהושע בן חנניא אמר קרא [1] והקטיר החלב לריח ניחוח לה' חלב ואע"פ שאין בשר ואשכחן חלב יותרת ושתי כליות מנלן דקתני ובמנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק מנחה הוא דלא יזרוק הא יותרת ושתי כליות יזרוק מנלן רבי יוחנן דידיה אמר לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח ואיצטריך למכתב חלב ואיצטריך למיכתב לריח ניחוח דאי כתב חלב הוה אמינא חלב אין יותרת ושתי כליות לא כתב רחמנא ריח ניחוח ואי כתב רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא אפילו מנחה כתב רחמנא חלב: **מתני'** ג)ו שלא בכלי שרת פסול ורבי שמעון מכשיר הקטיר קומצה פעמים כשרה: **גמ'** ד)אמר ה] רבי יהודה בריה דרבי חייא מאי טעמא דר' שמעון אמר קרא [2] קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעבודה ביד ו] ה)(כחטאת) עובדה בימין כחטאת בכלי עובדה בשמאל כאשם ורבי ינאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפילו בהמיינו ואפילו במקידה של חרש ט רב נחמן בר יצחק אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש מיתיבי ו) ז הקטר חלבים ואברים ועצים שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין ובין בשמאל כשרין ח הקומץ והקטורת והלבונה שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל כשרין תיובתא ז] דרבי יהודה בריה דרבי חייא אמר לך רבי יהודה בריה דרבי חייא לצדדין קתני ביד בימין בכלי בין בימין בין בשמאל: תא שמע קמצו ח] שלא מכלי שרת וקידשו שלא בכלי שרת והעלו והקטירו שלא בכלי שרת פסול רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין במתן כלי אימא ממתן כלי ואילך תא שמע וחכמים אומרים קומץ טעון כלי שרת כיצד קומצו מכלי שרת ומקדשו בכלי שרת ומעלו ומקטירו בכלי שרת ר' שמעון אומר כיון שקמצו מכלי שרת מעלו ומקטירו ט] שלא בכלי שרת ודיו אימא ט כיון שקמצו וקדשו בכלי שרת מעלו ומקטירו ודיו תא שמע קמץ בימינו ונתן בשמאלו יחזיר לימינו בשמאלו וחישב

רש"י

תא שמע דם שנטמא וזרקו כו'. קשיא לרב שילא דקתני אם זרקו במזיד לא הורצה: **מתני' כמדת רבי אליעזר.** דאמר בפרק כיצד צולין (פסחים דף עז.) דם אע"פ שאין בשר ה"נ קומץ אע"פ שאין שירייס י] ז)(בשיריה) כשרה להקטיר הקומץ: **כמדת רבי יהושע.** דאמר (שם) אם אין בשר אין דם יא] אם אין דם אין בשר: **גמ' והוא שנטמאו כל שיריה.** ח)הוא יב] דאמר רבי יהושע דפסול להקטיר הקומץ: **קס"ד נטמא אין.** כלומר בנטמאו שיריה הוא דאמרינן אם נשתייר ט)מקצת י) שלא נטמא כשרה אפי' לרבי יהושע יג] אבל אבדו קצת שיריה או נשרפו אמר רבי יהושע דפסולה הואיל וכולה בעינן קיים מדקא נקיט רב לשון טומאה ולא נקט נמי לשרוף ואבוד דמתני': **מאי קסבר.** רב אי קסבר שיורא מילתא כו': **רישייהו.** דנטמאו קתני במתני' ברישא: **כדתניא.** יד] רבי יהושע נמי מכשר היכא דאיכא שיור אפי' באבוד ושרוף: **זורק הדם** כ). דקרינא ביה הבשר והדם ל): **כחצי זית בשר וכחצי זית חלב אין זורק.** שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **מנחה מאי עבידתיה.** מאי זריקה איתא במנחה: **כגופא דזיבחא דמיא.** טו] דתיהוי במקום בשר כאילו נשתייר בשר קמ"ל דלא: **מנהני מילי.** דאם לא נשתייר בשר אלא חלב זורק את הדם: **דכתיב והקטיר החלב וגו'.** רישיה דקרא הכי טז] וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' לפני אהל מועד והקטיר החלב וגו' אלמא דמשום חלב זריק ליה לדם: **יותרת ושתי הכליות מנלן.** דאם לא נשתיירו אלא הן זורק את הדם דחזינן לעיל דהכי הוא דקתני ובמנחה אפילו מ)כולה יז] (כליל) [קיים] כו': **לריח ניחוח.** והקטיר החלב לריח ניחוח: **כתב רחמנא חלב.** דמשמע דריח ניחוח לא מרבי אלא דומיא דחלב דמגופיה דזבח הוא: **מתני' שלא בכלי שרת.** שלא קדש קומץ בכלי שרת דבתחילת מנחה ודאי לא פליגי דבעיא כלי כדאמרינן בפרק שתי הלחם (לקמן נז.) שאלו את רבי זו מנין כו': **גמ' בא לעבודה ביד.** הקטרת קומץ שהיא במקום זריקה ביד שלא קדשו בכלי: **עובדה בימין כחטאת.** יח] שהוא עובד נמי זריקתה באצבע יט] ובימין דכתיב ביה נ)ולקח הכהן מדמה באצבעו ואמרי' (זבחים כד:) כ"מ שנאמר אצבע וכהונה אינה אלא ימין אלמא מדאקשה לחטאת ש"מ דלא בעיא כלי ובלבד שיעבדנו בימין: **בשמאל כאשם.** שזריקתו בכלי ולא ביד דאין לך טעון מתנת אצבע אלא חטאת בלבד דהכי אמרינן בזבחים (דף כד:) כ] דלר' שמעון זריקה כשרהס) דתניא זרק בשמאל פסול ור' שמעון מכשיר משום דבשאר זריקת הקרבנות לא כתיב אצבע אלא כהונה ולר' שמעון כהונה בעיא אצבע כא]: **בהמיינו.** אבנט: **מקידה.** כלי חרס: **הכל מודים בקומץ שטעון קידוש.** וכי מכשר ר' שמעון בהקטר שאם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקדשו בו והעלהו בידו והקטירו כשר: **ועצים.** עצי מערכה: **תיובתא** כב] **דרבי יהודה.** דאמר ביד עובדה בימין דהא הכא קתני אפי' ביד שמאל בלא כלי והא ודאי ר' שמעון היא דהא מכשר שלא בכלי (א) שרת: **קמצו** כג] **שלא מכלי שרת.** שנתקדשה בו המנחה: **מכשירין במתן כלי.** אפי' שלא בכלי שרת תיובתא דרב נחמן דאמר הכל מודים כו': **ממתן כלי ואילך.** הולכה והקטרה לא כד] בעינן כלי שרת: **תא שמע.** לרב נחמן: **ונתן בשמאלו.** בלא כלי יחזיר ע)לימינו כה] [כדאמרינן לעיל בא לעבודה] ביד עובדה בימין: **בשמאלו וחישב**

תוספות

אשכחן חלב כו'. ובשר נפקא לן מקרא בפרק כיצד צולין (פסחים דף פ.). מ"ר:

ורבי ינאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת כו'. קמילה בימין נפקא לן בפ' קמא בסופו (לעיל דף י:) אליבא דרבי שמעון מרבי יהודה בריה דרבי חייא ורבי ינאי דלית ליה נפקא ליה שפיר בג"ש דיד יד כדמוכח לעיל בסוף פ"ק (ג"ז שם). מ"ר:

הקטר חלבים ואברים בין בימין בין בשמאל כשירה. מצי למימר דאתיא כר"ש כמו דסיפא דקומץ אבל לרבנן בעי ימין אי נמי אפילו לרבנן איכא לאכשורי הקטר חלבים בשמאל כמו הולכת איברים לכבש דלעיל בסוף פ"ק (ג"ז שם). מ"ר:

הקומץ והקטורת ולבונה כו'. האי דלא ערבינהו דלמא תלת תלת שמעינהו. פ) מ"ר:

אין

קיימא וכו' [illegible] (מעילה טו.). כגופיה דזיבחא דמיא. ותיהוי במקום זבח להכשיר את הדם (פסחים עט.) ואע"ג דלא נשתייר מן הבשר כלום יזרוק עליה את הדם קמ"ל דלא (מעילה טו:). יותרת ושתי כליות יזרוק [illegible] ניכהו הוי שיור (פסחים עט.). שלא בכלי שרת. שלא קדש הקומץ בכלי שרת פסולה שהמנחות הוקשו לזבחים ליטעון ארבע עבודות קמילה כנגד שחיטה מתן קומץ [illegible] עד המזבח והקטירו (זבחים יא.). מאי טעמא דר' שמעון. דמכשר הקטרת קומץ שלא בכלי אם העלו למזבח בידו, אמר קרא במנחה קדש קדשים הוא כחטאת וכאשם [illegible] (זבחים יא.).

מסורת הש"ס

א) לעיל ט. פסחים עז., ב) זבחים כה: קט. מעילה טו: פסחים עט. לעיל ט. תוספתא זבחים פ"ד ה"ב [תוספתא פסחים פ"ו ה"ג בכורות לט:], ג) זבחים יא., ד) זבחים יא. כה. לעיל י:, ה) נ"ק מ"ז, ו) תוספתא זבחים ספ"א, ז) נ"ק מ"ז, ח) הא דאמר כמדת ר"י דפסול כו'. נ"ק, ט) הקומץ שלא כו' לר"י הואיל וכולה בעין קיימא אבל אבדו כו' דפסולה מדקא נקט כצ"ל. נ"ק, י) נ"א קומץ, כ) את הדם. נ"ק, ל) [דברים יב], מ) כולה כו' הס"ד. נ"ק, נ) [ויקרא ד], ס) כשרה בשמאל. נ"ק, ע) לימינו דביד כו'. נ"ק, פ) [כה"ג משני הש"ס בקדושין ו.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תיובתא וכו' בכלי שרת הס"ד ואח"כ מ"ה במתן כלי כו' אלמא היכא דקמצו מכלי שנתקדשה בו המנחה מכשירין כלי אפילו:

גליון הש"ס

גמ' רנב"י אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש. עיין לעיל דף ג ע"ב תוספות ד"ה שחיטה:

מוסף רש"י

נטמאו שיריה. של מנחה לאחר שנקמצה ועדיין לא נקטר קומצה (פסחים עז.). **כמדת ר' אליעזר.** דאמר בפרק כיצד צולין (פסחים עז.) ועשית עולותיך הבשר והדם, דם אע"פ שאין בשר (לעיל ט.). **כשרה.** להקטיר הקומץ, דקומץ בלא שיריים דומיא דדם בלא בשר (שם) כשירה להקטיר קומצה ונפטרו הבעלים (פסחים עז:). **וכמדת ר' יהושע.** דאמר אם אין בשר אין דם אם אין דם אין בשר, פסול להקטיר הקומץ (לעיל ט.). **כל הזבחים.** בר מעולה (זבחים קט.). **שנשתייר מהן.** בשעת זריקה (זבחים כה:). **כזית בשר.** דאיכא כדי אכילת אדם. **או כזית חלב.** דאיכא כדי אכילת מזבח זורק את הדם. ואם לא נשתייר כלום לא זריק כדכתיב (דברים יב) ועשית עולותיך הבשר והדם, אם אין בשר אין דם (בכורות לט: וכעי"ז זבחים כה:) אבל אם נטמא כל הבשר והחלב או שאבד לא יזרוק רבי יהושע לטעמיה דדריש ועשית עולותיך הבשר והדם אם אין בשר אין דם (זבחים שם). ובזבחים כתיב ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל הזקיקן הכתוב זה לזה. (שם קט.). **כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם.** דאכילת אדם ואכילת מזבח לא מצטרפין (פסחים עט.) זריקת דם אינה אלא להתיר אימורים למזבח ובשר לאדם וכיון דאבדו שניהם זריקה למה (לעיל ט.). **ובעולה.** דבין בשר בין חלב כולהו למזבח סלקי מצטרפים (שם) בעולה דלית בה אכילת אדם. (מעילה טו:). **ובמנחה וכו' לא יזרוק.** את הדם עליה מנחה מאי עבידתה. בזריקת דם (פסחים עט.). **מנחת נסכים.** הבאים עם הזבח אם לבדה חלב ובשר של זבח ומנחה קיימת לא יזרוק הדם (לעיל ט.). כלומר האי ובמנחה אפילו כולה

עין משפט נר מצוה

נו א ב ג מיי' פי"א מהלכות פסוה"מ הל' כ:
נז ד ה מיי' פ"א מהל' פסוה"מ הלכה ל:
נח ו מיי' פי"א מהלכות פסוה"מ הלכה ו:
נט ז ח מיי' שם פ"ב הל' כד:
ס ט מיי' שם:

תורה אור השלם

1. וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְיָ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ: ויקרא יז ו
2. לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשָּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: ויקרא ו י

שיטה מקובצת

א] שנטמא וזרקו זרקו בין: ב] קא סלקא דעתיה: ג] היא נטמא מ"ט דמרצה ציץ על אכילות: ד] נסכים סד"א: ה] אמר יהודה ותיבת רבי נמחק: ו] ביד עובדה: ז] תיובתא דיהודה בריה דר"ח א"ל אמר לך יהודה: ח] קמצו מכלי ותיבת שלא נמחק: ט] ומקטירו [ודיו] תיבות שלא בכלי שרת נמחק: י] תיבת בשיריה נמחק: יא] אין דם ס"א ה"נ אם אין שירים אין קומץ: יב] דאומר: יג] לרבי יהושע הואיל וכולה בעינא קיימא אבל אבדו קצת כו' דפסולה מדקא נקיט רב כו': יד] כדתניא דרבי יהושע: טו] דמיא דהא הוי במקום בשר וכאילו נשתייר: טז] הכי הוא וזרק: יז] כולה קיימת: יח] בימין כחטאת ס"א דכתיב ולקח הכהן וגו' ואמרי' כל מקום כו': יט] באצבעו ממש ובימין דכתיב ביה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו: כ] בזבחים ולרבי שמעון זריקתה כשרה בשמאל דתניא בהקומץ א) זוטא זרק: כא] בעיא אצבע ובאשם מצורע כתיב ביה על כף הכהן השמאלית וכדין שמן דין דם האשם ועוד שלא מצינו בשום אשם אצבע וכהונה לא בשחיטה ולא בזריקה הס"ד ומה"ד בהמיינו: כב] תיובתא דיהודה דאמר בא לעבודה ביד: כג] קמצו מכלי שרת שנתקדשה ותיבת שלא נמחק: כד] לא בעינא: כה] יחזיר לימינו כדיהודה בריה דרבי חייא בא לעבודה ביד כו':

א) בהקומץ זוטא ליתא לברייתא זו כלל רק הוא בזבחים דף כד ולעיל בפ"ק דף י ע"ב:

רבינו גרשום

ת"ש כו' וקתני וזרקו בשוגג הורצה ובמזיד לא הורצה אלמא בזריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה אבל טומאתו שנטמא משמע בין בשוגג בין במזיד ותיובתא דרב שילא דאמר דכי זרקו בין בשוגג בין במזיד הורצה הכי קאמר דם שנטמא וזרקו כי זרקו בין בשוגג בין במזיד אם נטמא בשוגג הורצה אבל אם נטמא במזיד לא הורצה והיינו כרב שילא דאמר טומאה בשוגג הורצה כו':